

Fig. 170. Negoiești (jud. Bacău). Podul de piatră peste râul Gârbovana numit și „Podul de la Borzești” construit după unii cronicari în timpul domniei lui Ștefan cel Mare (Foto: 2005)

Fig. 171. Cârjoaia (jud. Iași). Podul peste râul Cârjoaia atribuit după unii cronicari lui Ștefan cel Mare (Foto: 2013)

s-a ridicat un obelisc comemorativ. Astăzi podul de piatră al lui Ștefan cel Mare are o lungime de 14 m, lățimea de 8 m, înălțimea de 11 m, iar deschiderea bolții în plin centru este de 5,80 m. Acest pod este cunoscut sub denumirea „Podul de la Borzești”, locul de naștere al domnitorului (care nu este prea departe de amplasamentul podului). La acest monument tehnic de valoare națională excepțională, inclus în LMI, jud. Bacău, la nr. 260, având codul de clasificare **BC-II-m-A-00863**, se poate ajunge pe șoseaua Onești-Adjud, la km 24 (Fig. 170).

Podul de la **Cârjoaia** (comuna Cotnari, jud. Iași), care traversează râul cu același nume, a fost atribuit, în Cronica lui Miron Costin (1633-1691), lui Ștefan cel Mare, fiind situat de-a lungul „drumului vinului” dintre Hârlău și Cotnari, unde era Palatul Domnesc. Podul este atestat documentar abia din 1680. A fost construit din piatră de râu cioplită, cu patru deschideri de 7 m și cu o lungime totală de 42 m (constatări la o cercetare din 1845). În anul 1847, domnitorul Mihail Sturdza a dispus refacerea podului doar cu o singură deschidere a arcului și nu cu toate patru bolțile, așa

cum fusese înainte de 1845. I s-a pus o placă cu o inscripție în care podul era atribuit lui Ștefan cel Mare. Azi dispărută, aceasta informa că: „Acest pod, construit de fericitul într-o pomenire domn Ștefan cel Mare, s-au înnoit în anul 1847, din porunca prea înaltului domn Mihail Grigore Sturdza Voievod, sub îngrijirea ministrului din lăuntru, logofătul Iordache, cu cheltuiala statului”. În prezent, nu se mai poate aprecia exact care părți ale podului aparțin construcției originale. Acesta se prezintă ca o boltă eliptică, executată din lespezi groase de piatră (Fig. 171).

Podul se află pe drumul comunal care leagă Cârjoaia de DN 28B și este inclus în LMI, jud. Iași, la nr. 1320, având codul de clasificare **IS-II-m-B-04117**.

Se spune că podurile de piatră cioplită din **Ceplența** și **Zlodica** au fost construite în aceeași perioadă, din porunca lui Ștefan cel Mare, pentru a facilita accesul spre curtea

domnească de la Cotnari. Podul medieval din Ceplenița peste râul Bahlui are o lungime de aproape 25-30 m și o lățime de vreo 6 m și a fost construit din piatră de râu cioplită. El a fost inclus în LMI din jud. Iași la nr. 1531, având codul de clasificare **IS-II-m-B-04274**. Podețul boltit din zidărie de piatră de la Zlodica este amplasat pe DC 156, în limitele localității (Fig. 172). Această lucrare este menționată într-un document din anul 1806, în care se amintește și inscripția care se afla pe o placă fixată pe elevația aval, cu următorul text: „*La Zlodica asupra Cotnarilor se află podul lui Ștefan cel Mare, de piatră, pod mare așternut pe deasupra cu lespezi*”. În prezent, colmatarea pârâului este așa de mare încât, parțial, elevația este îngropată, în timp ce celelalte deschideri sunt total acoperite de pământ.

Fig. 172. Zlodica (jud. Iași). Podul de piatră peste râul Bahlui construit după unii cronicari în timpul domniei lui Ștefan cel Mare. (Foto: 2013)

Un alt pod medieval din piatră, care a fost datat în secolul al XV-lea, se găsește în satul **Șoldănești** (suburbie a municipiului Fălticeni, jud. Suceava). El traversează râul Șomuzul Mare. Dacă într-adevăr a fost construit în secolul respectiv, poate fi considerat unul dintre cele mai vechi poduri din piatră de pe teritoriul României. Podul de la Șoldănești este inclus pe LMI din jud. Suceava la nr. 266, având codul de clasificare **SV-II-m-B-05548** (Fig. 173).

Fig. 173. Șoldănești (jud. Suceava). Podul de piatră peste Șomuzul Mare (Foto: 2006)

A existat un pod vechi de piatră peste pârâul **Turturești** (comuna Girov, jud. Neamț), datat în a doua jumătate a secolului al XV-lea și atribuit domnitorului Ștefan cel Mare (circa 1475). În prezent, nu au mai rămas decât ruine, la care s-a intervenit cândva în vremuri mai recente prin introducerea unui tub de drenaj (Fig. 174). Podul este situat la aprox. 500 m nord de actuala șosea națională. El este inclus pe LMI din jud. Neamț la nr. 472, având codul de clasificare **NT-II-m-B-10726**.

Fig. 174. Turturești (jud. Neamț). Podul de piatră atribuit lui Ștefan cel Mare (Foto: 2006)

Din secolul al XVII-lea datează podul

Fig. 175. Căntălărești (jud. Vaslui). Podul de piatră din secolul al XVII-lea (Foto: 2005)

Fig. 176. Coșula (jud. Botoșani). Podul de piatră peste râul Miletin atribuit lui Ștefan cel Mare (Foto: 2006)

de la **Căntălărești** (comuna Ștefan cel Mare, jud. Vaslui), construit în anul 1636 de hatmanul Gavril Coci, fratele domnitorului Vasile Lupu (1634-1635), cu observația că, la data construirii podului, satul nu exista încă. Din momentul în care s-a construit o variantă de drum cu un pod nou cu două benzi de circulație, la circa 8 m între axele celor două poduri, podul medieval din Căntălărești a intrat în conservare, fiind considerat monument de arhitectură medievală. În același timp, el reprezintă și un bun de patrimoniu preindustrial. Podul este construit din gresie fasonată și are o singură deschidere, cu o săgeată de 4,1 m, are o grosime la cheie de 3,80 m, o lungime totală de 21,25 m și asigură o lățime de carosabil de 5,50 m. Date despre refacerea acestui pod din zidărie de piatră apar într-o hotărnicie din 1686 (Fig. 175). Pe elevația aval a podului se află zidită o inscripție scrisă în slavona veche. Textul este redat în lucrarea amintită mai sus, semnată de Sabin Florea și Constantin Ionescu: „*Acestu pod l-au făcut Gavriil Hatmanul cu cneghina lui Liliana, în zilele fratelui său, Ioan Vasile Voievod, la 7144 (1636)*”.

Podul de piatră din Căntălărești a fost inclus pe LMI din jud. Vaslui la nr. 246, având codul de clasificare **VS-II-m-A-06772**.

În secolul al XVIII-lea a fost construit un pod de piatră în satul **Coșula** (jud. Botoșani), care traversează râul Miletin. Primul pod de piatră din această localitate a fost construit în timpul domniei lui Ștefan cel Mare, în anul 1503. Actualul pod de piatră din Coșula a fost construit în secolul al XVIII-lea, odată cu stabilirea călugărilor greci la această mănăstire. În anul 2001 au fost executate lucrări de reabilitare, prin cofinanțare de la Guvernul României și din fonduri Phare. Podul se află pe DJ 208 H, km. 35 + 858 și este inclus pe LMI din jud. Botoșani la nr. 378, având codul de clasificare **BT-II-m-B-01958** (Fig. 176).

Un pod de piatră impunător a fost construit la **Iași** la începutul secolului al XIX-lea. El s-a păstrat în condiții bune până în zilele noastre, întrucât, în a doua jumătate a se-

colului al XX-lea, a fost construit, la mică distanță (circa 1 m), un pod nou de beton, mai lat și mai solid, care a preluat traficul rutier și pietonal. Podurile traversează râul Bahlui (Fig. 177). Podul istoric este prevăzut cu trei bolți, fiind construit din piatră cioplită. Se distinge printr-o balustradă lată și destul de masivă și ancadramentele ornamentale ale bolților. Podul de piatră este inclus pe LMI din jud. Iași la nr. 1134, având codul de clasificare **IS-II-m-B-03952**.

Fig 177. Iași (jud. Iași). *Podul de piatră construit la începutul secolului al XIX-lea peste râul Bahlui* (Foto: 2006)

Cel mai impunător și bine păstrat pod din zidărie de piatră de pe teritoriul României este „**Podul Doamnei**”, aflat pe teritoriul satului **Chițcani** (comuna Costești, jud. Vaslui). În imediata apropiere a acestui pod s-a aflat satul **Docolina**, localitate cu rezonanță istorică, unde a fost stație de poștă și care apare atestată documentar într-un uric domnesc din 15 iunie 1433. În vara anului 1577, în valea Docolinei a avut loc o luptă pentru ocuparea tronului Moldovei, între oastea lui Petru Șchiopul și cea a lui Ioan Potcoavă. Confruntarea de la Docolina dovedește existența unui pod în această zonă. Domnitorul Mihail Sturdza (1834-1849), primul domn al Moldovei numit în baza Regulamentului Organic, a acordat, cum s-a arătat mai sus, o atenție deosebită căilor de comunicație, în timpul domniei sale fiind realizată o importantă rețea de drumuri și poduri de piatră ce legau capitala Moldovei, Iași, cu principalele centre comerciale din țară și străinătate. În anul 1836 începe refacerea șoselei ce lega orașul Iași de frontiera austriacă, pe traseul căreia s-au executat 36 de poduri, patru dintre ele din piatră.

În anul 1839 s-a ivit necesitatea construirii unui nou pod care să traverseze râul Bârlad, căci s-a constatat că vechiul pod „*din Șleahul Focșanilor*”, pe care trecea drumul de poștă dintre Iași și partea de sud a Moldovei, ajunsese într-un stadiu avansat de uzură. S-a tras concluzia că, în lipsa lemnului de stejar, ar fi mai ieftin să se construiască un pod de piatră. Din devizul întocmit de inginerul rus M. Singurov reies o serie de elemente tehnice de construcție foarte relevante pentru vremea respectivă:

- podul a fost proiectat cu trei deschideri
- piatra pentru zidărie a fost adusă de la cariera de la Pribești
- materialele lemnoase din esență moale s-au procurat de la fața locului
- fundația urma să fie realizată din piloni de stejar lungi de 2,5 stânjeni (4,5 m)
- zidăria s-a executat cu mortar de var hidraulic.

Podul a fost deschis circulației la 8 noiembrie 1841. Pe partea interioară a celor două parapete de la mijlocul podului se află încastrate două inscripții parțial lizibile, una în limba română și alta în limba latină, încadrate în panouri rectangulare (165 x 135 cm),

Fig. 178 a - c. Chițcani (jud. Vaslui). Podul de piatră peste râul Bârlad denumit „Podul Doamnei” construit de domnitorul Mihai Sturdza între anii 1839 – 1841 a) Inscricția în limba română b) Inscricția în limbă latină c) Privire de ansamblu (Foto: 2005)

decorate în partea superioară în altorelief, cu însemne heraldice (70 x 50 cm) care ar fi putut reprezenta blazonul domnitorului. Cele două medalioane sunt mărginite lateral de doi pilaștri canelați, pe care se sprijină cornișa balustradei.

Inscricția în limba română se află pe parapetul nordic și este scrisă cu un amestec de litere latine și chirilice. Textul sună în felul următor: „Acest pod este construit din poronca pre(a) În(ălțatului) Domn MIHAILA GRIGORIU STURZA V(oi)V(od), domn Țerei Moldovei, în al VIII-lea an a domniei sale și săvârșindu-se sub Ministeria D. Log(ofăt) Const(antin) Sturza s-au deschis pentru c(ălă)tori în 8 Noem. 1841” (Fig.178 a). Inscricția în limba latină este următoarea: „Pons haec extracta est Jussu Serenissimi Domini MICHAELIS GRIGORIU STORDZA (!), principis regnatis Modoviaem, in octavo anno regiminis sui. Ad finem quae deducia Ministerio D. Logoteta CONST. STU[RDZA]. Pate-